

JORDI MOREIRA

Eudald Serra: un Alí Bei del segle XX

Eudald Serra ha estat comparat amb l'Alí Bei. Un Alí Bei del segle XX que ha dedicat bona part dels seus 79 anys a la investigació artística i a la recerca d'obres d'art dels pobles primitius a través d'una inesgotable activitat viatgera arreu del món que no l'ha privat, a més, d'aplegar com a escultor una obra extensa i profundament coherent.

L'experiència sobre les peces primitives, la seva important dedicació al Museu Etnològic de Barcelona, on més de 500 peces són fruit de la seva investigació, o la col·laboració en la col·lecció Folch Rusiñol, fan que sigui considerat no només un cas gairebé únic en aquest camp, sinó també un expert i un gran coneixedor de les arts populars dels llocs més remots.

Si es té en compte que grans artistes del passat han estat també grans col·leccio-

nistes, i que els avantguardistes com Picasso ja es van enamorar de l'art negre, no és estrany que Serra, vinculat a inicis de segle al grup AD-LAND, o al Club 49, del qual formaven part Joan Prats, Joan Miró i Llorenç Artigas, tingui també la dèria del col·leccionisme, un col·leccionisme peculiar, però, que fa d'ell una figura inusual i romàntica.

Nascut a Barcelona l'any 1911, va decidir-se aviat a viatjar després d'haver estat a l'Escola d'Arts i Oficis de Belles Arts: París, Berlín, Varsòvia, Moscou o Leningrad van ser els seus primers objectius. Però de seguida iniciaria la seva anada al Japó, on es queda i combina un treball al Consolat espanyol a Kobe mentre fa exposicions d'escultura. Serra va viure al Japó durant el període de la guerra civil espanyola i també posteriorment durant la guerra amb EUA. El 1945

veu molt de prop la rendició i l'ocupació del Japó per les tropes aliades de les quals, després, serà professor d'escultura de la 25a Infanteria de la Divisió d'Osaka School.

El 1947 va viatjar a Hokkaido per estudiar i modelar els *aniu*, els antics pobladors del Japó. Fa una estada breu al Pacífic, i després de tornar a Barcelona entra en contacte amb August Panyella, director del Museu Etnològic, amb qui iniciarà les expedicions al Marroc i una sèrie de modelatges de caps antropològics. Seguiran les recerques al Japó, Vietnam, Cambodja, l'Índia, el Nepal, Etiòpia, Iran, Ceilan, Singapur, Java, Bali, Fiji, Samoa, Tahití, Hawaii, Perú, Guatemala, Austràlia, Nova Guinea, les Hèbrides, les Salomon, Afganistan, Tailàndia, Borneo, Birmània, Formosa, la Costa d'Ivori, l'Alt Volta, Mali, o el més recent de la Vall de Chitral al Pakistan. La compara-

ció amb Alí Bei, doncs, és un atribut ben merescut. Un inventor dels *tour operators* actuals, però només amb l'afany de la recerca constant que l'ha convertit en un expert a l'hora d'aconsellar, judicar o convèncer els col·leccionistes i antiquaris que tenen un interès per les peces primitives i orientals. Eudald Serra, no podia ser altrament, es va casar amb una japonesa amb qui, actualment, resideix a Barcelona. Aquest 1990, quan es compleixen cinquanta anys de la seva decisió iniciàtica de viure i treballar al Japó, és a punt de fer un viatge excepcional al Nepal. "Ara —diu— de turisme de debò". I, agafant un peça envellida pels segles, profetitza que, per a ell, "una obra d'art és més per descobrir-la que per admirar-la". Per això, parlant de col·leccionisme, manifesta que s'estima més "veure i disfrutar, que posseir". A.S.

El col·leccionisme segueix uns canons marcats per la inèrcia d'una manera de col·leccionar.

JORDI MORERA

Nombre de comerços d'antiguitats

Catalunya	574	28%
Balears	8	4%
País Valencià	187	9%
<hr/>		
Total PPCC	856	42%
Resta estat	1210	58%
<hr/>		
Total	2055	100%

Font: Camerdata.

CONTINUA DE PAGINA 55

col·leccions privades d'obres d'art.

"De fet —explica Eudald Serra—, el col·leccionisme sempre ha estat igual, però no ha tingut mai facilitats fiscals perquè la gent es llanci al món del col·leccionisme que arrossega una cultura immensa. Als EUA, les facilitats no són regalades però sí pactades, i la gent pot comprar, vendre i en un futur tot queda en part dins l'estat. Aquí les faltes de normativa fan que hi hagi encara coses

mig amagades. Es va només a les persones per traure'n diners quan moltes vegades hi han dedicat molt dels seus esforços personals".

El col·leccionisme, però, segueix uns canons marcats sovint per la inèrcia d'una manera de col·leccionar. Eudald Serra explica que tant als Països Catalans, com a tot l'estat, "l'art oriental i primitiu es desconeix pràcticament. Aquí han agradat sempre més les coses pròpies, s'han traspassat poques fronteres i en canvi hauríem pogut entrar el que hauríem volgut

a través dels segles perquè la història ens ha portat a Amèrica, a Guinea, a Filipines, a Taiwan, per citar casos concrets. S'ha preferit l'or fos. I per això, dedicar-se a la col·lecció de l'art primitiu és gairebé heroic".

En l'aspecte econòmic, les antiguitats es veuran també afectades a l'inici de la lliure circulació de béns a l'interior de la Comunitat i la supressió de controls fronterers del 1993. Malgrat tot, la comunitat mantindrà algunes traves a la lliure circulació a fi i efecte de protegir els patrimonis anomenats nacionals que estiguin dotats de valor històric i arqueològic. Els antiquaris veuen amb por l'allau de compradors que aquestes normes poden portar i el perill que, si no es prenen mesures, comporti la pèrdua de moltes peces valuoses que encara no han sortit de les fronteres.

Actualment, el 42% dels antiquaris que tenen oberts comerços a l'engròs i al detall d'objectes considerats anti-

guitats de tot l'estat es troben concentrats als Països Catalans. D'un total de 2.055 comerços, doncs, més de 800 tenen llicència d'activitat a les Illes, el País Valencià o el Principat de Catalunya, tot i que aquest sigui un mercat deficitari en el comerç internacional d'antiguitats. Mentre que durant el 1987, entre importacions i exportacions, es va cobrir un 55%, el 1988 només va complir-se aquesta mitjana en un 26%, i el 1988, un 15%. És a dir, els Països Catalans i l'estat espanyol importen molt més del que exporten i tenen com a principals proveïdors, segons les classes d'antiguitats, els EUA, el Japó, França o Suïssa. Si segueix aquesta tendència, a partir del 1992, el proveïdors poden superar del tot els clients amb la particularitat que les peces més valorades que encara estan en el mercat interior surtin a fora amb un augment de la desvaloració interna del patrimoni d'antiguitats.

Andreu Sotorra